



Branko Pavlović,
član Izvršnog komiteta Delta Generali
osiguranja i predsjednik Udruženja
aktuara Srbije

Buduće izbacivanje pola iz grupe kriterijuma za obračun cene osiguranja u Srbiji i uvođenje tzv. uniseks tarifa prouzorkovaće izvesne promene u osiguranju života, rentnom, penzijskom, dobrovoljnom zdravstvenom i osiguranju motornih vozila. Polise osiguranja života žene će plaćati znatno više nego ranije, dok će s druge strane muškarci plaćati skuplje rentno i penzijsko osiguranje, zbog poznate činjenice da žene u našim krajevima žive oko pet godina duže od muškaraca

Sex and the Insurance

Iako je časopis Svet osiguranja poznat po dobrim kolumistima, najpoznatija kolumnistkinja na ovim prostorima, Keri Bredšou iz TV serije Seks i grad, ipak ne piše za vas. Na engleskom jeziku "sex" takođe znači i pol, pa će kolumna biti posvećena problemu polne diskriminacije pri određivanju cene osiguranja.

Najavljuje se da će Srbija uskoro početi pristupne pregovore sa Evropskom unijom. Iz iskustva drugih zemalja poznato je da se o malo čemu zaista pregovara, većinom se pregovori svode na usklađivanje lokalnog pravnog okvira sa obimnom regulativom Evropske unije. Biće sigurno puno posla u pregovorima o Poglavlju broj 9, koje se bavi finansijskim uslugama (bankarstvo, osiguranje, hartije od vrednosti). U ovom trenutku se ne zna kojom dinamikom će se menjati i usvajati pojedinačni propisi iz oblasti osiguranja. Ono što se zna je da je jedna od promena koja nas čeka ukidanje pola kao kriterijuma za određivanje premije osiguranja.

Direktiva o ravnopravnosti polova Evropske unije omogućavala je osiguravačima da koriste pol osiguranika kao kriterijum pri određivanju cena. Međutim, presuda Evropskog suda pravde iz marta 2011. godine je tu odredbu proglasila nevažećom i krajem prošle godine promenjeni su cenovnici u evropskim osiguravajućim kompanijama. Evropski sud je istrajavao u svom stavu uprkos snažnom protivljenju osiguravajuće profesionalne zajednice. Nije pomogla ni publikacija "Korišćenje pola u određivanju cene osiguranja" u kojoj je Evropsko udruženje osiguravača i reosiguravača (CEA) detaljno obrazložilo stavove struke po ovom pitanju. Sud nije prihvatio ključni argument da je korišćenje pola u tarifama legitimno s ciljem određivanja pravednog iznosa premije na osnovu statističkih podataka i aktuarskih pravila i zbog toga ne predstavlja diskriminaciju. Pojava novog pravila u Evropskoj uniji ne iznenađuje previše, s obzirom da je u Sjedinjenim Američkim Državama Vrhovni sud još pre tridesetak godina zabranio različit tretman po pitanju pola u vezi sa penzijskim fondovima.

Buduće izbacivanje pola iz grupe kriterijuma za obračun cene osiguranja u Srbiji i uvođenje tzv. uniseks tarifa prouzorkovaće izvesne promene u osiguranju

života, rentnom, penzijskom, dobrovoljnom zdravstvenom i osiguranju motornih vozila. Polise osiguranja života žene će plaćati znatno više nego ranije, dok će s druge strane muškarci plaćati skuplje rentno i penzijsko osiguranje, zbog poznate činjenice da žene u našim krajevima žive oko pet godina duže od muškaraca. Naravno, to znači i da će muškarci plaćati osiguranje života, a žene rentno i penzijsko osiguranje, malo manje nego pre. Ipak, evropska praksa pokazuje da je povećanje cena onom polu koji plaća više po uniseks tarifama u životnom osiguranju, značajno veće od smanjenja cena drugom polu. U Velikoj Britaniji, na primer, u osiguranju života žene sada plaćaju prosečno 20 odsto veću premiju, a muškarci oko 10 odsto manju. Kao reakcija osiguravača na novu regulativu očekuje se i strožija primena postojećih kriterijuma za tarifiranje kao što su rizik profesije osiguranika, pušenje, itd. i uvođenje novih kriterijuma u tarife.

U većini evropskih zemalja osiguranje od autoodgovornosti mlade žene su plaćale do 30 odsto manje od muškaraca, jer statistika pokazuje da su pažljiviji vozači. Sada je ta pogodnost za žene ukinuta, ali će korist od nove regulative imati mladi muškarci koji će dobiti malo jeftinije osiguranje. Pored uvođenja uniseks tarifa osiguravači su u ovom slučaju reagovali i uvođenjem popusta za vozače koji bezbedije voze, tako da na taj način većina žena nastavlja da ima jeftinije osiguranje. U Srbiji zajednički premijski sistem osiguranja od autoodgovornosti ne omogućava ženama plaćanje manje premije, pa se uvođenjem nove regulative neće ništa promeniti. Retke osiguravajuće kompanije u Srbiji uzimaju u obzir pol pri određivanju cena kasko osiguranja, tako da se na tržištu ovog osiguranja neće previše primetiti promena regulative.

Usklađivanje sa novom regulativom o polnoj diskriminaciji se može izvršiti na dva načina, tako što će nove uniseks tarife biti na približno srednjem nivou između cena koje su ranije plaćali različiti polovi ili ukidanjem niže cene i uvođenjem više cene za oba pola. Kada dođe vreme da ovaj propis počne da se primenjuje u Srbiji, biće svakako zanimljivo videti za koji od ova dva načina će se odlučiti većina osiguravača. ■